

Briuselis, 2024 m. gruodžio 9 d.
(OR. en)

16694/24

AGRI 875
AGRILEG 455
AGRIFIN 144
AGRISTR 97
AGRIORG 180

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2024 m. gruodžio 9 d.
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Tarybos išvados dėl į ūkininkus orientuotos bendros žemės ūkio politikos po 2027 m.

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl į ūkininkus orientuotos bendros žemės ūkio politikos po 2027 m., kurias Taryba patvirtino 2024 m. gruodžio 9–10 d. įvykusiame 4066-ame posėdyje.

Tarybos išvados

dėl į ūkininkus orientuotos bendros žemės ūkio politikos po 2027 m.:

siekiant konkurencingo, atsparaus krizėms, tvaraus, ūkininkams palankaus ir žiniomis grindžiamo būsimo ES žemės ūkio

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

1. ATSIŽVELGDAMA į teisiškai privalomus bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) tikslus, apibrėžtus Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 39 straipsnyje, pagal kuriuos įgyvendinant BŽŪP po 2027 m. turi būti didinamas žemės ūkio našumas, taip užtikrinant deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, stabilizuojant rinkas, užtikrinant pakankamą tiekimą ir pagrįstas kainas vartotojams;
2. PRIPAŽINDAMA horizontaliuosius tikslus, nurodytus Europos Sąjungos sutartyje ir SESV, įskaitant SESV 11 straipsnį, kurie taikomi visoms politikos sritims, taigi ir BŽŪP;
3. ATSIŽVELGDAMA Į TAI, kad kitais metais Komisija paskelbs pasiūlymus, susijusius su kita daugiamete finansine programa ir kad jie yra labai svarbūs žemės ūkio ir kaimo plėtros politikai. Šios išvados nedaro poveikio su jais susijusių derybų rezultatams;
4. PRIMINDAMA 2022 m. gegužės 31 d. priimtas Europos Vadovų Tarybos išvadas, kuriose pabrėžiama BŽŪP svarba ES prisidedant prie apsirūpinimo maistu saugumo, ir 2024 m. kovo 22 d. priimtas Europos Vadovų Tarybos išvadas, kuriose pabrėžiamas esminis BŽŪP vaidmuo, kiek tai susiję su atsparaus ir tvaraus žemės ūkio sektoriaus svarba apsirūpinimo maistu saugumui ir Sąjungos strateginei autonomijai, taip pat su gyvybingų kaimo bendruomenių verte. Išvadose taip pat akcentuojama, kad ūkininkams reikia stabilios ir nuspėjamos sistemos, kuri, be kita ko, padėtų jiems įveikti aplinkos ir klimato iššūkius;

5. PRIMINDAMA, kad priėmus naujus dabartinės BŽŪP reikalavimus ūkininkų bendruomenė išreiškė didelį susirūpinimą ir kad teisėkūros institucijos reagavo ir iš dalies pakeitė tam tikrus pagrindinius BŽŪP reikalavimus;
6. NURODYDAMA 2023 m. lapkričio 20 d., Ispanijos pirmininkavimo laikotarpiu, patvirtintas Tarybos išvadas dėl ilgalaikės ES kaimo vietovių vizijos;
7. NURODYDAMA pirmininkaujančios valstybės narės išvadas dėl žemės ūkio ateities ES, kurioms pritarė 26 valstybės narės ir kurios buvo priimtos 2024 m. birželio 24 d., pirmininkaujant Belgijai;
8. PRIMINDAMA 2024 m. birželio 27 d. priimtą strateginę darbotvarkę, kurioje nustatyti 2024–2029 m. ES politiniai prioritetai, įskaitant tai, kad Europos Sąjunga skatins konkurencingą, tvarų ir atsparų žemės ūkio sektorių, kuriame toliau užtikrinamas apsirūpinimo maistu saugumas, ir palaikys gyvybingas kaimo bendruomenes. Joje taip pat pabrėžiamas poreikis stiprinti ūkininkų padėtį maisto tiekimo grandinėje, kartu toliau apsaugant gamtą ir ekosistemų būklės blogėjimą nukreipiant priešinga linkme, taip pat didinant hidrologinį atsparumą visoje Sąjungoje;
9. ATKREIPDAMA DĖMESĮ į 2024 m. liepos 18 d. paskelbtas kitos kadencijos Europos Komisijos politines gaires (2024–2029 m.), kuriose pabrėžiama, kad svarbu sukurti konkurencingą, tvarią ir atsparią žemės ūkio ir maisto sistemą, akcentuojama, jog labai svarbu, kad ūkininkų pajamos būtų sąžiningos ir pakankamos, nurodoma, kad reikia atlyginti ūkininkams, dirbantiems dėl gamtos, saugantiems mūsų biologinę įvairovę, natūralias ekosistemas ir padedantiems mažinti mūsų ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro, kad iki 2050 m. būtų pasiektas poveikio klimatui neutralizavimo tikslas, raginama ginti Europos apsirūpinimo maistu savarankiškumą, taip pat kalbama apie būtinybę parengti naują Europos hidrologinio atsparumo strategiją, kad būtų užtikrintas tinkamas šaltinių valdymas;
10. ATKREIPDAMA DĖMESĮ į kitų iniciatyvų dėl būsimos BŽŪP rezultatus, pavyzdžiui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę „Bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) po 2027 m. kūrimas“ ir Strateginio dialogo dėl žemės ūkio ateities ES ataskaitą;

I ūkininkus orientuota būsimą BŽŪP, pagal kurią ūkininkams atlyginama už pastangas

11. PABRĖŽIA, kad pagal BŽŪP remiamas ES žemės ūkio sektorius visiems ES piliečiams tiekia kokybišką ir įperkamą maistą ir pagrindines viešąsias gėrybes, o tai yra itin svarbu Europos ekonomikai ir visuomenei, ir atlieka strateginį vaidmenį išlaikant perspektyvias ir įvairias kaimo vietas ir žemės ūkio veiklą visoje Sąjungoje, išsaugant apsirūpinimo maistu saugumą, europinį gyvenimo būdą, kultūros tradicijas ir ekosistemas;
12. AKCENTUOJA pasitikėjimu grindžiamos partnerystės su ūkininkais svarbą ir būtinybę užtikrinti, kad ūkininkų interesai būtų BŽŪP dėmesio centre, siekiant sėkmingai įgyvendinti sustiprintus politikos tikslus. PABRĖŽIA, kad BŽŪP ir toliau turėtų būti bendra strateginės svarbos politikos priemonė, visų pirma atsižvelgiant į jos nepakeičiamą indėlį į apsirūpinimo maistu saugumą ir maisto saugą Europoje ir pasaulyje. AKCENTUOJA būtinybę užtikrinti įvairių politikos sričių darną ir sinergiją ir tinkamą poveikio žemės ūkiui ir kaimo vietovėms vertinimą;
13. neužbėgdama už akių kitai daugiametei finansinei programai, PAŽYMI, jog BŽŪP reikia specialių ir tinkamų išteklių bei priemonių, kad būtų veiksmingai atsižvelgiama į įvairius jos tikslus, ir kad teisingas BŽŪP paramos, visų pirma tiesioginių išmokų, paskirstymas tarp valstybių narių yra opus klausimas ir turėtų būti ieškoma tinkamo sprendimo;
14. PAŽYMI, kad BŽŪP yra tinkama priemonė žemės ūkio lėšų paskirstymui, grindžiamam politika, todėl RAGINA išlaikyti atskirą ir nepriklausomą BŽŪP, kurią sudarytų du labiau suderinti ramsčiai;
15. RAGINA užtikrinti tvirtas pirmojo ramsčio priemones, pagal kurias tiesioginėmis išmokomis, susijusia pajamų parama ir sektorinėmis intervencinėmis priemonėmis būtų remiamas ūkininkų pajamų stabilumas, skatinamas jų indėlis į žaliąją pertvarką, o rinkos priemonės veiktų kaip apsaugos priemonės krizės metu;

16. PABRĖŽIA, kad reikia toliau įgyvendinti tvirtas antrojo ramsčio priemones, skirtas kaimo plėtrai, remiant kaimo vietovių gyvybingumą priemonėmis, apimančiomis žemės ūkio bei ne žemės ūkio veiklą ir finansinių priemonių naudojimą, be kita ko, siekiant prisidėti prie žaliosios pertvarkos;

Konkurencingumo didinimas ir ūkininkų padėties maisto grandinėje gerinimas

17. PABRĖŽIA, kad reikia ne tik išlaikyti BŽŪP orientavimą į rinką, bet ir gerinti maisto tiekimo grandinės veikimą, pridėtinės vertės paskirstymą ir atlygį ūkininkams, didinant skaidrumą, gerinant sutarčių sudarymą, organizavimą ir bendradarbiavimą žemės ūkio sektoriuje, skatinant tvarumo susitarimus, trumpas vertės grandines ir kovą su nesąžiningos prekybos praktika;
18. PABRĖŽIA ūkininkų pajamų stabilumo svarbą, todėl reikia nustatyti bazinę pajamų paramos sumą, kad būtų išlaikyta ekonomiškai perspektyvi ir konkurencinga žemės ūkio veikla ir maisto gamyba visuose ES regionuose;
19. AKCENTUOJA šeimos ūkių, įskaitant mažus ūkius, kaip Europos žemės ūkio modelio esminio turto, svarbą ir RAGINA nustatyti specialias ir paprastas priemones, skirtas jų vykdomai žemės ūkio veiklai paremti, atsižvelgiant į regionų ir vietos ypatumus;
20. PRIPAŽIŠTA neigiamą ūkininkų bendruomenės senėjimo tendenciją ir pakankamos kartų kaitos bei aktyvesnio moterų dalyvavimo svarbą, nes tai būtina siekiant užtikrinti žemės ūkio gamybos tęstinumą ir kaimo vietovių gyvybingumą, todėl RAGINA toliau didinti paramą jauniems ūkininkams, padėti jiems pradėti arba tęsti žemės ūkio veiklą, sudaryti palankesnes sąlygas naudotis finansiniais išteklių ir žemės ūkio paskirties žeme, teikti paskatas ūkių perdavimui, kad žemės ūkis taptų patrauklesnis jaunajai kartai ir naujiems rinkos dalyviams;
21. PABRĖŽIA, kad siekiant skatinti konkurencingumą ir tvarumą visoje maisto grandinėje ir stiprinti kaimo infrastruktūrą reikia teikti paramą investicijoms. AKCENTUOJA, kad reikia gerinti galimybes gauti finansavimą ir sudaryti dar palankesnes sąlygas naudotis finansinėmis priemonėmis;

22. PABRĖŽIA, kad ūkininkavimas vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių, reikalauja daugiau pastangų, o žemės ūkio veiklos ir žmonių išlaikymas yra akivaizdžiai būtinas ekologinei, socialinei ir ekonominei tų vietovių pusiausvyrai užtikrinti. Todėl ūkininkams gali būti kompensuojama už jų pastangas, papildomas išlaidas ir prarastas pajamas, patirtas tose vietovėse;
23. PRIPAŽĮSTA žemės ūkio veiklos ypatumus ir specifinius poreikius, būdingus saloms ir saloms valstybėms, didelio gyventojų tankio vietovėms, kalnuotoms vietovėms, atokiems regionams, šiauriniams regionams ir, pagal SESV 349 straipsnį, atokiausiems ES regionams, kuriems reikalinga speciali tvarka;

Ūkininkams palankus įgyvendinimo modelis

24. PRIPAŽĮSTA, kad veiklos rezultatais grindžiamas BŽŪP lėšų įgyvendinimo modelis suteikia valstybėms narėms lankstumo ir todėl turėtų būti išlaikytas, tačiau AKCENTUOJA, kad dėl esamų taisyklių ir procedūrų atsirado nereikalinga administracinė našta ir reikalavimai tiek ūkininkams, tiek nacionalinėms administracijoms, todėl RAGINA nustatyti strategiškesnes, iš esmės mažiau sudėtingas, nuoseklesnes ir lengviau įgyvendinamas, ūkininkams palankesnes BŽŪP strateginių planų taisykles, kartu užtikrinant stabilumą. PABRĖŽIA, kad reikia toliau tobulinti rezultatais grindžiamą BŽŪP struktūrą;
25. PRIMYGTINAI RAGINA supaprastinti ir paspartinti BŽŪP strateginių planų patvirtinimo ir keitimo procedūrą, daugiausia dėmesio skiriant jų strateginiam pobūdžiui, reikalaujant pateikti mažiau informacijos, ir taip sudaryti sąlygas greitam priėmimui ir reagavimui į konkrečius poreikius ir kintančias aplinkybes;
26. ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad toliau plėtojant ir naudojant skaitmenines technologijas turėtų būti siekiama sumažinti administracinio darbo krūvį tiek ūkininkams, tiek administracijoms: vis daugiau padėti vykdyti stebėseną ir kontrolę, palengvinti ūkininkų ataskaitų ir dokumentų teikimo pareigas ir supaprastinti kokybės vertinimo reikalavimus;

27. PABRĖŽIA, kad stebėsenos ir vertinimo sistema turėtų būti veiksmingesnė, skaidresnė ir paprastesnė, kiek tai susiję su rodiklių rinkiniu, būtina išsamia kontrolės ir sankcijų sistemos informacija ir BŽŪP strateginių planų vertinimu, ir neturi didinti spaudimo dėl patikrų vietoje. MANO, kad reikėtų dar kartą išnagrinėti vieneto sumų sistemą, visų pirma kiek tai susiję su priemonėmis, kurioms netaikoma IAKS;

Tolesnės paskatos ūkininkams vykdyti žaliąją pertvarką siekiant tvaresnio žemės ūkio sektoriaus

28. AKCENTUOJA itin svarbų ir aktyvų žemės ūkio sektoriaus ir ūkininkų vaidmenį vykdamą žaliąją pertvarką ir PABRĖŽIA, kad žemės ūkio srityje BŽŪP daugiausiai prisidėjo prie ES klimato ir aplinkos tikslų;
29. PAREIŠKIA, kad žaliaji pertvarka gali būti įgyvendinta tik bendradarbiaujant su ūkininkais, todėl PABRĖŽIA, kad jiems turi būti teikiamos tinkamos paskatos ir jie turi būti suinteresuoti taikyti ekologiniu požiūriu atsakingą žemės ūkio gamybos praktiką, jiems atlyginant daugiau nei išlaidos ir prarastos pajamos dėl jų teikiamų ekosisteminių paslaugų;
30. PRIPAŽIŠTA, kad tinkamas ekosistemų veikimas ir išsaugojimas yra labai svarbūs siekiant užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą, todėl būtina, kad BŽŪP ir toliau prisidėtų prie ūkininkavimo sektoriaus perėjimo prie tvaresnės praktikos, padedančios siekti ES klimato, biologinės įvairovės, aplinkos, ekologinio ūkininkavimo, gyvūnų gerovės ir kitų tvarumo tikslų, ir PRIMENA, kad reikia užtikrinti tinkamą ekonominio, socialinio ir aplinkosauginio tvarumo pusiausvyrą, dėl kurios taptų patrauklu prisidėti prie ekosisteminių paslaugų;
31. PRIMENA, kad žemės ūkio sektoriuje išmetamas teršalų kiekis taip pat susidaro dėl natūralių procesų, todėl žemės ūkio sektoriaus galimybės sumažinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį yra natūraliai ribotas. PABRĖŽIA, kad moksliniais tyrimais ir inovacijomis grindžiami sprendimai gali padėti sumažinti žemės ūkio sektoriuje išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį;

32. PRIMENA, kad laikytis tam tikrų paramos sąlygų standartų kai kuriems ūkininkams yra sudėtinga, todėl PABRĖŽIA, kad reikia pritaikyti taisykles, kad jos būtų labiau įgyvendinamos ir ūkininkams būtų lengviau jų laikytis;
33. PRIMENA, kad ekologinės sistemos buvo nustatytos siekiant padidinti sektoriaus indėlį įgyvendinant klimato, aplinkos ir gyvūnų gerovės tikslus, ir RAGINA stiprinti šių priemonių, kaip pirmojo ramsčio pagrindinės žaliosios pertvarkos priemonės, vaidmenį. PABRĖŽIA, kad, siekiant visapusiškai išnaudoti jų potencialą, reikėtų išnagrinėti galimybes racionalizuoti ir supaprastinti reikalavimus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos praktiniam įgyvendinimui, kartu valstybėms narėms suteikiant reikiamą lankstumą atsižvelgti į savo ypatumus;
34. PRIPAŽIŠTA, kad savanoriškos antrojo ramsčio agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities priemonės, paremtos paskatomis grindžiamu požiūriu, yra itin svarbios aplinkos apsaugos ir tvarios žemės ūkio praktikos skatinimo atžvilgiu, todėl jos turėtų būti toliau plėtojamos;
35. MANO, kad ūkininkams turi būti teikiamos paskatos ir jie turi būti remiami, kad galėtų taikytų novatoriškas, pažangias technologijas, taip pat agroekologinę ir anglies kaupimo ūkininkavimo praktikas, kurios gali dar labiau padėti siekti klimato ir aplinkos tikslų ir palengvinti žaliąją pertvarką;

Rizikos ir krizių valdymas siekiant krizėms atsparaus ES žemės ūkio

36. PRIMENA, kad dėl to, kad daugėja gamtinių ir su rinka susijusių krizių, pvz., ekstremalių meteorologinių reiškinių, dažnesnio ir intensyvesnio gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų plitimo, didelių gamybos sąnaudų, sutrikdymų, kylančių dėl išorės rinkos sukrėtimų, patirta didelių nuostolių ir žalos ir labai pablogėjo sektoriaus konkurencingumas ir atsparumas;
37. PABRĖŽIA, kad reikia didinti informuotumą, gerinti prisitaikymą prie klimato kaitos ir toliau skatinti ūkininkus taikyti rizikos prevencijos priemones ir pasirengti klimato kaitai, taip pat reikia priimti tinkamas rizikos valdymo priemones ir strategijas, kartu nepakenkiant rinka grindžiamiems sprendimams. ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, jog rizikos valdymo priemonės turėtų būti toliau plėtojamos, kad būtų padidintas sektoriaus atsparumas ir kad jos apimtų įvairaus pobūdžio lanksčias draudimo ir savitarpio pagalbos fondams skirtas priemones, kurios būtų patrauklios gavėjams;

38. PRIPAŽĮSTA, kad vanduo yra vienas iš pagrindinių žemės ūkio gamybos išteklių, ir PABRĖŽIA, kad svarbu didinti ES vandens telkinių atsparumą, vandens prieinamumą ir valdymą. RAGINA Komisiją vykdomose ir būsimose su vandeniu susijusiose iniciatyvose atsižvelgti į žemės ūkio ypatumus;
39. PABRĖŽIA, kad reikia tobulinti esamą krizių valdymo politikos sistemą nustatant lankstesnes taisykles, kuriomis valstybėms narėms ir Europos Komisijai būtų suteikti įgaliojimai aktyviai, greitai, veiksmingai, skaidriai ir nediskriminuojant reaguoti į krizines situacijas, kad būtų sušvelnintas neigiamas poveikis ūkininkavimo sektoriui;
40. RAGINA suteikti valstybėms narėms daugiau lankstumo naudojantis BŽŪP priemonėmis, kad jos galėtų reaguoti į regionines ar nacionalines krizines situacijas;
41. MANO, kad BRO reglamentas yra tinkamas teisinių priemonių rinkinys ūkininkams, nukentėjusiems nuo įvairių rūšių krizinių situacijų, remti, tačiau AKCENTUOJA, kad reikia nustatyti greitesnes ir paprastesnes išskirtinės paramos teikimo ūkininkams procedūras;

Moksliniais tyrimais ir inovacijomis paremtas žiniomis grindžiamas žemės ūkis siekiant žaliosios pertvarkos

42. AKCENTUOJA, kad moksliniai tyrimai ir inovacijos yra pagrindinė tvarios ir konkurencingos žemės ūkio maisto produktų gamybos ir perdirbimo varomoji jėga ir atlieka labai svarbų vaidmenį užtikrinant, kad maistas būtų tvarus, saugus, sveikas, maistingas ir įperkamas;
43. PRIPAŽĮSTA svarbų žemės ūkio žinių ir inovacijų sistemų (ŽŪŽIS) vaidmenį veiksmingai skatinant žiniomis grindžiamą žemės ūkį ir ES BŽŪP tinklo padarytą reikšmingą pažangą stiprinant aplinkos ir klimato srities žinių sistemą;
44. PABRĖŽIA žiedinės ekonomikos ir bioekonomikos vaidmenį padedant veiksmingai naudoti biologinius išteklius, novatoriškus metodus ir gamtos procesais grindžiamą praktiką, kad būtų remiama žemės ūkio ir miškininkystės sektorių žaliaji pertvarka, ir PRIPAŽĮSTA BŽŪP svarbą šiuo atžvilgiu. PABRĖŽIA, kad pagal naująją BŽŪP turėtų būti toliau skatinamas, diversifikuojamas ir integruojamas biomasės, kaip pagrindinio atsinaujinančiojo anglies ištekliaus, vaidmuo;

45. PRIPAŽĮSTA, kad susiduriama su finansiniais sunkumais siekiant investuoti į inovacijas, ir PAŽYMI, kad dėl nepakankamos prieigos prie žinių trinka įvairių tvarių technologijų diegimas. PABRĖŽIA, kad reikia vykdyti taikomuosius mokslinius tyrimus, techninius sprendimus ir inovacijas, kuriais būtų atsižvelgiama į sektoriaus įvairovę, kad būtų daromas poveikis ir į inovacijų procesą būtų geriau įtraukiami ūkininkai, miškininkai ir kiti kaimo vietovių suinteresuotieji subjektai;

***

46. PRAŠO naujosios Komisijos atsižvelgti į šias išvadas rengiant žemės ūkio ir maisto sektoriaus viziją per pirmąsias 100 jos kadencijos dienų;
47. RAGINA naujos sudėties Komisiją atsižvelgti į šias išvadas rengiant pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl bendros žemės ūkio politikos po 2027 m. ir PABRĖŽIA, kad jie turi būti priimti laiku, suteikiant pakankamai laiko bendro sprendimo procedūrai. PRIMENA, kad teisėkūros institucijoms tenka politinė atsakomybė už politinius pasirinkimus, įtrauktus į BŽŪP teisėkūros priemones.
